

แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวัวลาน
เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี
Guidelines for Community Participation in Organizing Ox Racing (Wua Lan)
Events to Promote Traditional Sports in Phetchaburi Province

ศศิวิมล คุ่มทอง¹/บำเพ็ญ ไมตรีโสภณ²
Sasiwimon Koomtong¹/Bampen Maitreesophon²

^{1,2}คณะรัฐประศาสนศาสตร์และสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

^{1,2}Faculty of Public Administration and Social Studies, Stamford International University

Corresponding author E-mail: newkoynewkoy@hotmail.com

(Received: October 22, 2024; Revised: October 6, 2025; Accepted: December 26, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธีมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวัวลาน 2) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชน 3) ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชน และ 4) เสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวัวลาน การวิจัยเชิงปริมาณใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวัวลานจำนวน 330 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์ และการถดถอยเชิงพหุ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 12 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า (1) การมีส่วนร่วมในชุมชนอยู่ในระดับมาก (2) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (3) ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วม และด้านความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 และ (4) แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนพบว่า ชุมชนควรมีส่วนร่วมตัดสินใจเรื่องสถานที่ วันเวลา ที่จัด เพื่อลดปัญหาเรื่องเสียง เรื่องการจราจรและให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการประเมินผล การป้องกันการทรมานสัตว์ ด้านปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้อง ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการกำกับดูแลให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้การแข่งขันวัวลานเป็นกีฬาพื้นบ้านที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดำรงสืบต่อไป

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดกิจกรรมแข่งขันวัวลาน กีฬาพื้นบ้าน จังหวัดเพชรบุรี

Abstract

This mixed-method research aimed 1) to study community participation in organizing ox racing (Wua Lan) events, 2) to study correlations between personal factors and community participation, 3) to study causal relationships between participation factors and community participation, and (4) to propose guidelines for promoting community participation in organizing ox racing events. The quantitative research samples

consisted of 330 people involved in ox racing. Data were collected through questionnaires and analyzed using percentage, mean, standard deviation, chi-square, and multiple regression. The qualitative research samples comprised 12 key informants. Data were collected through in-depth interviews and analyzed using content analysis. Research findings are as follows: (1) the community participation was rated at a high level; (2) the personal factors in terms of gender, age, occupation, and monthly income had correlations with the community participation at the statistical significance of 0.05 level; (3) the participation factors in terms of benefits of participation and the strength of the community network had causal relationships with the community participation at a statistical significance of 0.001 level; and (4) guidelines for promoting community participation revealed that the community should participate in deciding on the location, date and time of the event to reduce noise and traffic problems and to be consistent with the way of life. Community participation should be increased in evaluation, prevention of animal cruelty, and related crime problems. Government officials should apply good governance principles to supervise the events to comply with the law, so that the events will continue to be a traditional sport that reflects good traditional culture.

Keyword: Community participation, Ox Racing (Wua Lan) Event, Traditional Sports, Phetchaburi Province

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก ดังปรากฏในมาตรา 78 ที่บัญญัติไว้ว่ารัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมถึงการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประเทศและในชุมชนให้เจริญก้าวหน้าจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ ด้านรวมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาคนในชุมชนให้มีความร่วมมือร่วมใจกัน และความเข้มแข็ง พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ และยุคประเทศไทย 4.0 ท่ามกลางการเปลี่ยนทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ประกอบกับรัฐบาลปัจจุบันมีนโยบายจะผลักดันการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวรวมถึงรัฐบาลยังมีนโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์หรือ Soft Power ของประเทศ เพื่อยกระดับและพัฒนาความรู้ความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ของคนไทย ให้สร้างมูลค่าและสร้างรายได้ รวมทั้งการอนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาต่อยอดศิลปะ วัฒนธรรมและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมาต่อยอดในการสร้างมูลค่าเพิ่ม (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2566) สภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของชุมชนอาจเกิดจาก 1) เจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนขาดการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) โครงสร้างกฎหมายและกระบวนการนโยบายยังไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ 3) การขาดแคลนผู้มีทักษะในการใช้เครื่องมือสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน 4) ปัญหาเรื่องวัฒนธรรมการเมืองและความพร้อมของประชาชน 5) ปัญหาด้านความพร้อมของภาครัฐ 6) ไม่มีมาตรฐานในการทำงานที่ชัดเจน ที่จะบอกให้ทราบว่าประชาชนมีส่วนร่วมแล้วหรือยัง หรือหน่วยงานของรัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด (ถวิลวดี บุรีกุล, 2552)

วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมของชาติ เพราะเป็นสิ่งที่แสดงถึงวิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีต ประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญาของคนในชุมชน อันบ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์ อันสะท้อนถึงวิถีชีวิต

อันเรียบง่ายเป็นสังคมที่พัฒนาชุมชนให้ก้าวไปสู่สังคมที่มีคุณภาพ โดยสร้างคุณธรรม และจริยธรรม อีกทั้งยังดำรงความเป็นชาติพันธุ์ (งามนิจ กุลกัน, 2556) วัฒนธรรมท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชุมชนในท้องถิ่น แสดงถึงเกียรติและความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่น ทำให้เกิดความรัก ห่วงแหน เห็นคุณค่า ก่อให้เกิดความรู้สึก ความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในท้องถิ่น อันนำไปสู่การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นในมิติต่าง ๆ ได้ดี จึงกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนากิจกรรมแข่งขันวูลานของจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นประเพณีการเล่นเป็นวิถีชีวิตของคนเพชรบุรี การละเล่นนี้ทำให้เกิดพื้นที่ทางสังคมรูปแบบหนึ่งซึ่งกลไกการขับเคลื่อนกิจกรรมดังกล่าวก็คือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการในทุกมิติของการดำเนินการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน จากเดิมสมัยต้นรัตนโกสินทร์คนเพชรบุรีได้ริเริ่มใช้วิธีการออกระดอกลีหรือระดอกลี หรือเป็นการติดแรงวูลานมัดข้าวกัน ในชุมชนละแวกตำบลท่าแร่ อำเภอบ้านแหลม จนในปัจจุบันจังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ที่เคยดำเนินการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลานกระจายอยู่ในพื้นที่ตำบล หมู่บ้านต่าง ๆ ครอบคลุมทั้ง 8 อำเภอ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิจกรรมแข่งขันวูลานเป็นที่นิยมชมชอบและละเล่นกันแพร่หลายในจังหวัดเพชรบุรี

ด้วยเหตุนี้จึงต้องการศึกษาวิจัยแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรีที่แสดงถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดีงามให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลานเพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี
4. เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี
2. ปัจจัยการมีส่วนร่วม ได้แก่ (1) ผลประโยชน์จากการเข้าร่วม (2) อิทธิพลของผู้นำ (3) ความผูกพันกับท้องถิ่น และ (4) ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

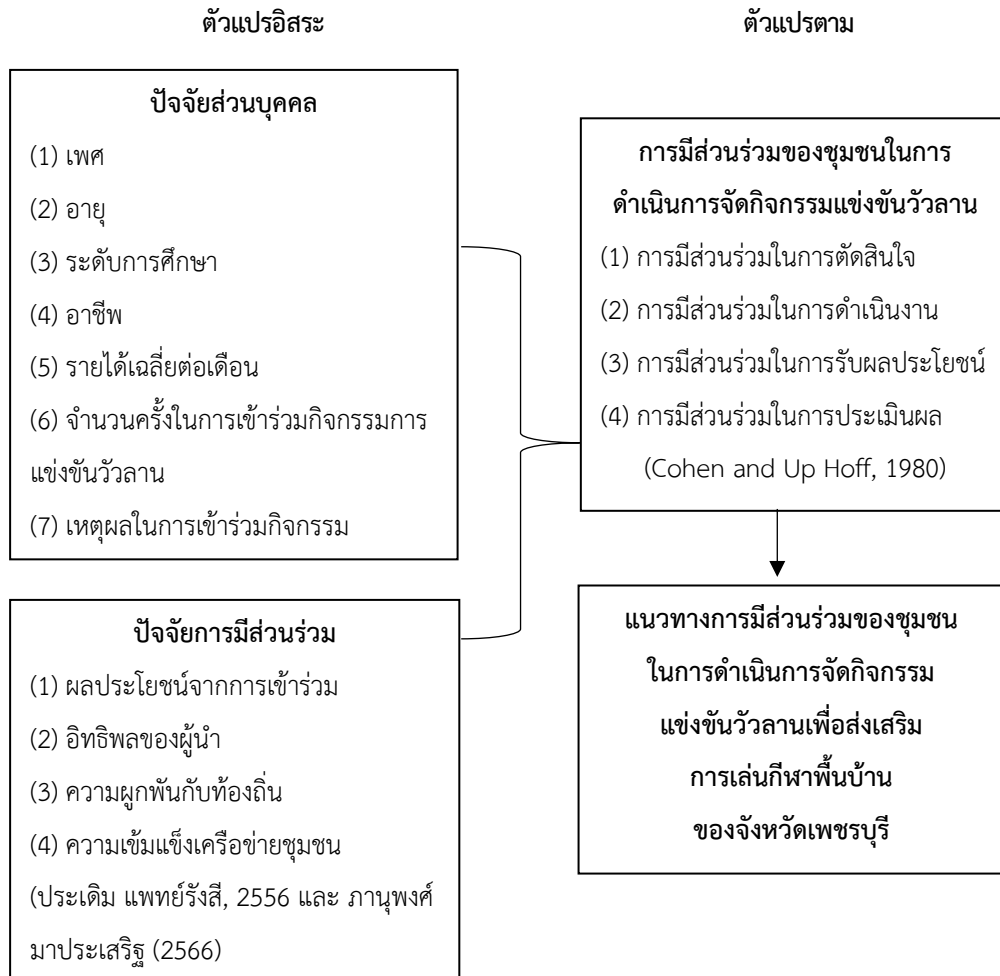
ขอบเขตการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) อาชีพ (5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (6) การเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวูลาน (7) เหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวูลาน และ 2) ปัจจัยการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย (1) ผลประโยชน์จากการเข้าร่วม (2) อิทธิพลของผู้นำ (3) ความผูกพันกับท้องถิ่น และ (4) ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน

ตัวแปรตาม คือ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันวอลานในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Cochran (1953) ได้จำนวน 330 คน สุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญในสนามแข่งขันวอลานทั้ง 8 อำเภอของจังหวัดเพชรบุรี ระหว่างเดือนมิถุนายน - เดือนกันยายน 2567 รวม 4 เดือน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 คน โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย จำนวน 4 คน 2) กลุ่มผู้ประกอบการด้านสนามซ้อม จำนวน 4 คน และ 3) กลุ่มผู้เลี้ยงวอลาน จำนวน 4 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire research) เป็นเครื่องมือในการวิจัยซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 7 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมแข่งขันวอลานของจังหวัดเพชรบุรี มีจำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบ ลิเคิร์ต สเกล (Likert scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน ของจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบ ลิเคิร์ต สเกล (Likert scale)

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน โดยนำผลของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมารวมกันเพื่อคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ (Index of item Objective Congruence : IOC) เท่ากับ 1.00

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try-Out) กับบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.974

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวูลาน และเหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวูลาน โดยใช้ร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลานของจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย (1) ผลประโยชน์จากการเข้าร่วม (2) อิทธิพลของผู้นำ (3) ความผูกพันกับท้องถิ่น และ (4) ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลานของจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุ - ผล ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลานของจังหวัดเพชรบุรี ด้วยสถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) และทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อนจากสูตรของ Durbin-Watson ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 1.5 - 2.5

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี มีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n = 330 คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	210	63.64
หญิง	103	31.21
เพศทางเลือก	6	1.82
ไม่ระบุ	11	3.33
รวม	330	100.00
อายุ		
ไม่เกิน 20 ปี	15	4.55
21-30 ปี	75	22.73
31-40 ปี	89	26.96
41-50 ปี	74	22.42
51-60 ปี	68	20.61
มากกว่า 60 ปี	9	2.73
รวม	330	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	227	68.79
ปริญญาตรี	97	29.39
สูงกว่าปริญญาตรี	6	1.82
รวม	330	100.00
อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	51	15.45
พนักงานภาคเอกชน/รับจ้าง	47	14.25
เกษตรกร/ประมง	77	23.33
ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ	97	29.39
นักเรียน/นักศึกษา	47	14.25
ไม่ได้ทำงาน/แม่บ้าน/พ่อบ้าน	11	3.33
รวม	330	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	148	44.85
10,001 – 20,000 บาท	118	35.76
20,001 – 30,000 บาท	38	11.52
30,001 – 40,000 บาท	14	4.24
มากกว่า 40,000 บาท	12	3.64
รวม	330	100.00

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n = 330 คน)	ร้อยละ
จำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวอลาน		
1-5 ครั้ง	119	36.06
6-10 ครั้ง	38	11.52
11-15 ครั้ง	27	8.18
มากกว่า 15 ครั้ง	146	44.24
รวม	330	100.00
เหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวอลาน		
นำว้เข้าร่วมการแข่งขัน	111	33.64
เป็นส่วนหนึ่งของคณะผู้จัดกิจกรรม	23	6.97
มีความสนใจในกีฬาพื้นบ้าน	160	48.48
มีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยในงาน	36	10.91
รวม	330	100.00

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 63.64 ด้านอายุ พบว่า มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 26.96 ด้านระดับการศึกษา พบว่า มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 68.79 ด้านอาชีพ พบว่า มีอาชีพค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 29.39 ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 44.85 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวอลาน พบว่า เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 15 ครั้ง จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 44.24 และเหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวอลาน พบว่า มีความสนใจในกีฬาพื้นบ้าน จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 48.48

ตารางที่ 2 ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวอลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การมีส่วนร่วม	ลำดับที่
1. ผลประโยชน์จากการเข้าร่วม	4.20	0.94	มาก	4
2. อิทธิพลของผู้นำ	4.28	0.88	มากที่สุด	1
3. ความผูกพันกับท้องถิ่น	4.25	0.90	มากที่สุด	3
4. ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน	4.28	0.86	มากที่สุด	1
รวม	4.25	0.90	มากที่สุด	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวอลานเพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวอลานเพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านอิทธิพลของผู้นำ ด้านความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน ด้านความผูกพันกับท้องถิ่น และปัจจัยการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวอลานในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วม

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขัน
วอลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัย ส่วนบุคคล	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวอลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี					
	ค่าสถิติ	การมี ส่วนร่วมใน การตัดสินใจ	การมีส่วนร่วม ในการ ดำเนินงาน	การมีส่วนร่วม ในการรับ ผลประโยชน์	การมี ส่วนร่วมใน การประเมินผล	ภาพรวม
1. เพศ	χ^2	33.628	25.744	11.788	29.704	24.583
	Sig	0.001***	0.012*	0.463	0.003**	0.017*
2. อายุ	χ^2	45.133	35.528	44.865	39.776	39.263
	Sig	0.001***	0.017*	0.001***	0.005*	0.006*
3. ระดับการศึกษา	χ^2	7.997	7.244	4.528	6.697	7.398
	Sig	0.434	0.511	0.807	0.570	0.494
4. อาชีพ	χ^2	40.333	41.305	40.712	27.177	36.492
	Sig	0.005**	0.003**	0.004**	0.130	0.013*
5. รายได้เฉลี่ยต่อ เดือน	χ^2	27.617	25.949	24.755	24.347	27.404
	Sig	0.035*	0.055	0.074	0.082	0.037*
6. จำนวนครั้งในการ เข้าร่วม กิจกรรมการ แข่งขันวอลาน	χ^2	95.589	93.767	96.942	90.752	97.251
	Sig	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***
7. เหตุผลใน การเข้าร่วม กิจกรรม การแข่งขัน วอลาน	χ^2	52.612	48.326	53.943	48.020	54.019
	Sig	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***

หมายเหตุ * Sig. ≤ 0.05 ** Sig. ≤ 0.01 *** Sig. ≤ 0.001

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตารางที่ 3 ดังนี้

ด้านเพศ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวอลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวอลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ด้านอายุ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวอลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวอลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี ทุกด้าน

เหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวอลาน ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวอลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวอลาน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวอลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรีทุกด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตารางที่ 4 ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยการมีส่วนร่วม	ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี				
	B	S.E.	สปส. Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	- 0.905	0.199	-	- 4.536	0.000***
1. ผลประโยชน์จากการเข้าร่วม	0.509	0.062	0.419	8.268	0.000***
2. อิทธิพลของผู้นำ	0.083	0.070	0.065	1.188	0.236
3. ความผูกพันกับท้องถิ่น	0.133	0.082	0.104	1.618	0.107
4. ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน	0.427	0.090	0.310	4.750	0.000***
หมายเหตุ	* Sig.	≤0.05	R	= 0.823	
	** Sig.	≤0.01	R ²	= 0.677	
	*** Sig.	≤0.001	R ² ปรับ	= 0.674	
			F	= 170.680	
			ระดับนัยสำคัญ	= 0.000	
			Durbin-Watson	= 1.695	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี จากการทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน (Durbin-Watson) ในครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 1.695 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย (1) ผลประโยชน์จากการเข้าร่วม (2) อิทธิพลของผู้นำ (3) ความผูกพันกับท้องถิ่น (4) ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงอิสระในตัวเอง โดยมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (R) อยู่ในระดับ 0.823 และพิจารณาจากการปรับมาตรฐานของตัวแปร (Standardized Variables) ร้อยละ 67.40 - 67.70 ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุและค่าสัมประสิทธิ์ Beta เรียงตามลำดับ ดังนี้ ผลประโยชน์จากการเข้าร่วม ($\beta_{\text{ผลประโยชน์จากการเข้าร่วม}} = 0.419$, Sig = 0.000) ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน ($\beta_{\text{ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน}} = 0.310$, Sig = 0.000) ความผูกพันกับท้องถิ่น ($\beta_{\text{ความผูกพันกับท้องถิ่น}} = 0.104$, Sig = 0.107) อิทธิพลของผู้นำ ($\beta_{\text{อิทธิพลของผู้นำ}} = 0.065$, Sig = 0.236) โดยมีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ผลประโยชน์จากการเข้าร่วม และความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 กล่าวคือ ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี เป็นผลมาจากปัจจัยด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วม และด้านความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน ส่วนอิทธิพลของผู้นำ และความผูกพันกับท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ - ผล สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}\hat{Y} &= b_0 + b_1x_1 + b_4x_4 \\ &= - 0.905 + 0.509 (\text{ผลประโยชน์จากการเข้าร่วม}) + 0.427 (\text{ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน})\end{aligned}$$

$\hat{Y}$ หมายถึง การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวัวลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีเหมาะสมกับค่า R^2 (Coefficient of Determination) มีค่าเท่ากับ $= 0.677$

สรุปได้ว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วม และด้านความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวัวลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนอิทธิพลของผู้นำ และความผูกพันกับท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ - ผล

สรุปผลการสัมภาษณ์

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวัวลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(Key Informants) รวมทั้งสิ้น 12 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์การให้สัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นต่าง ๆ ในภาพรวมดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวัวลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญเป็นลำดับแรก กล่าวคือ การตัดสินใจจัดกิจกรรมแข่งขันวัวลานแต่ละครั้ง ผู้ประกอบการด้านสนามแข่งขันวัวลานกับกลุ่มผู้เลี้ยงวัวลานจะร่วมกันตัดสินใจจัดการแข่งขันวัวลานโดยร่วมกันกำหนดวันจัดการแข่งขันวัวลานและไปยื่นขออนุญาตต่อกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย โดยกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมายคือ ฝ่ายปกครองและตำรวจก็จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจออกใบอนุญาต โดยพิจารณาความพร้อมด้านสถานที่ ด้านบุคลากรในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสนามแข่งขันวัวลาน โดยจะพิจารณาอนุญาตตามกรอบของระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะเป็นปัจจัยหลักที่กลุ่มผู้เลี้ยงวัวลานและกลุ่มผู้ประกอบการสนามแข่งขันวัวลานร่วมกันกำหนดวันจัดการแข่งขันวัวลาน ระบุสถานที่จัดการแข่งขันวัวลาน ปรับปรุงสถานที่และเตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดผลกระทบต่องีฬาวัวของคนในชุมชนให้น้อยที่สุด เพื่อให้การจัดการแข่งขันวัวลานได้รับการยอมรับและไม่ถูกต่อต้านจากชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจึงเป็นปัจจัยหลักของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวัวลานเพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

จากการสัมภาษณ์แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวัวลานเพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า กลุ่มผู้เลี้ยงวัวลานจะเป็นกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์มากที่สุดจากการที่ได้ขายวัวลานได้ราคาดี เพราะได้มีการพัฒนาศักยภาพ ทักษะของวัวลาน ในการวิ่งแข่งขันให้เพิ่มสูงขึ้นจากการเข้าร่วมการแข่งขัน สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการสนามแข่งขันวัวลานก็จะได้รับผลประโยชน์จากการเก็บค่าใช้จ่ายของสนามจากกลุ่มผู้เลี้ยงวัวลาน และมีรายได้อีกทางหนึ่งจากการจัดสรรพื้นที่ให้กลุ่มพ่อค้า แม่ค้า ขายของภายในสนามแข่งขันวัวลาน สำหรับกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมายไม่พบว่า มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์แต่อย่างใด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวัวลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

จากการสัมภาษณ์แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวัวลานเพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า กลุ่มผู้เลี้ยงวัวลานจะเป็นกลุ่มที่มีความกระตือรือร้นในการนำวัวลานเข้าร่วมการแข่งขันวัวลาน เพราะอาชีพการเลี้ยงวัวลานเป็นอาชีพที่กลุ่มผู้เลี้ยงวัวลานสืบทอดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ เป็นวิถีชีวิตของคนเพชรบุรีที่มีความชำนาญและผูกพันกับการเลี้ยงวัวลาน การนำวัวลานเข้าร่วมการแข่งขันจึงเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการแข่งขันวัวลาน ที่ต้องการให้วัวลานที่เลี้ยงไว้ได้มีการแข่งขันต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทำให้วัวลานมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง พัฒนาทักษะวัวลานในการวิ่งแข่งขันให้มีความชำนาญ เพราะจะทำให้ขายได้ราคาดีมีชื่อเสียง

ได้รับการยอมรับ โดยผู้ประกอบการด้านสนามแข่งขันวัวลานก็จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการแข่งขันวัวลาน โดยการลงทุนปรับปรุงสนามแข่งขันให้เหมาะสมและสะดวกกับวัวลาน กลุ่มผู้เลี้ยงวัวลาน และผู้เข้าชมการแข่งขันวัวลาน รวมทั้งการเตรียมการด้านอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการแข่งขันวัวลาน และบุคลากรในสนามแข่งขัน จึงอาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการแข่งขันวัวลานเป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีความเข้มแข็งมาก สำหรับกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย พบว่า มีข้อจำกัดในการเข้าไปร่วมดำเนินงานจัดการแข่งขันวัวลานเพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี เนื่องจาก เมื่อผู้บังคับใช้กฎหมาย ได้ร่วมกันพิจารณาอนุญาตให้จัดการแข่งขันวัวลานแล้ว ก็ไม่สามารถเข้าไปร่วมในกิจกรรมการแข่งขันวัวลานได้ เพราะเป็นการแข่งขันเกินเวลาที่ได้รับอนุญาต หากกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมายเข้าไปอยู่ร่วมในการจัดการแข่งขันวัวลานก็อาจจะเข้าข่ายเป็นเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ได้ และจากการสัมภาษณ์แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวัวลานเพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชนพบว่ากลุ่มผู้เลี้ยงวัวลานและกลุ่มผู้ประกอบการแข่งขันวัวลานจะมีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ได้ข้อยุติในสนามแข่งขันเป็นคราว ๆ ไป การมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการจัดการแข่งขันจะมีน้อย ส่วนใหญ่นำผลการประเมินผลเรื่องผลตอบแทน และรายได้จากการจัดการแข่งขันและขายวัวลานเป็นหลัก สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการสนามแข่งขันวัวลานก็จะประเมินเรื่องค่าใช้จ่ายกับรายได้ในแต่ละครั้งที่มีการแข่งขันวัวลานเป็นหลักและกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมายจะเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการประเมินผล โดยการติดตามสถานการณ์การรักษาสภาพความสงบเรียบร้อยในสนามแข่งขันวัวลาน หากมีกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในสนามแข่งขันก็จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายและจะพิจารณาไม่อนุญาตให้จัดการแข่งขันวัวลานในสถานที่ดังกล่าวอีกต่อไป

อภิปรายผล

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดกิจกรรมแข่งขันวัวลานเพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวัวลาน ในภาพรวมและรายด้านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวัวลานอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการแข่งขันวัวลาน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวัวลานอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 4.09 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ย 4.00 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ค่าเฉลี่ย 3.98 และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ค่าเฉลี่ย 3.80 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Cohen, and Uphoff (1980) ผู้ริเริ่มทฤษฎีการมีส่วนร่วม ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือ การที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการ 4 กระบวนการ คือ 1) มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ 2) มีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงาน 3) มีส่วนร่วมในการแบ่งผลประโยชน์ และ 4) มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวภา สินสุภา (2566) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับพัชรดนัย สุภานันท์ และรัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์ (2565) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนสัมพันธ์เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนสัมพันธ์ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวัวลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยส่วนบุคคล ในภาพรวม เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมแข่งขันวัวลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้อง

กับงานวิจัยของอริสรา หงษาชุม และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์ (2566) ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพัทธดนย์ สุภานันท์ และรัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์ (2565) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนสัมพันธ์เขตบางกอกใหญ่กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนสัมพันธ์ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสัมพันธ์ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวูลาน และเหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวูลาน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของดำเนินการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยที่ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของดำเนินการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน ทั้งนี้ เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันวูลานไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมียกระดับความรู้หรือระดับการศึกษาเป็นปัจจัยในการเข้าร่วมกิจกรรมแต่อย่างใด

3. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี ด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วม และด้านความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 สอดคล้องกับงานวิจัยของภาณุพงศ์ มาประเสริฐ (2566) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลบางเก่า อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่การมีส่วนร่วมในภาพรวมด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วม ด้านความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางเก่า อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 สามารถแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรีในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้าน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 สอดคล้องกับภาณุพงศ์ มาประเสริฐ (2566) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลบางเก่า อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

3.2 ด้านความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 สอดคล้องกับภาณุพงศ์ มาประเสริฐ (2566) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลบางเก่า อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แต่ด้านความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3.3 ด้านอิทธิพลของผู้นำ ในภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี แต่มีความสัมพันธ์กับด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมายที่ให้ความเห็นว่าอิทธิพลของผู้นำไม่เป็นปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน

3.4 ด้านความผูกพันกับท้องถิ่น ในภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี แต่มีความสัมพันธ์กับด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความสัมพันธ์กับด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของกัมปนาท ทองดอนใหม่ (2563) วิจัยเรื่อง แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความผูกพันต่อชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 5 ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมด้านอิทธิพลของผู้นำ และความผูกพันกับท้องถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

4. เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

จากการศึกษาเชิงลึกแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรียงลำดับตามปัจจัยส่วนบุคคลดังนี้ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เรียงลำดับตามปัจจัยส่วนบุคคลดังนี้ อาชีพ เพศ และอายุ (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เรียงลำดับตามปัจจัยส่วนบุคคลดังนี้ อายุและอาชีพ และ (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เรียงลำดับตามปัจจัยส่วนบุคคล ดังนี้ อายุ อาชีพ เพศ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ในภาพรวมพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลานมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาด้านปริมาณในภาพรวมและรายข้อ ที่พบว่าปัจจัยการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการแข่งขันวูลาน จะเข้าร่วมกิจกรรมในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมด้วยความสนใจ

นอกจากนี้ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลานเพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ผลประโยชน์จากการเข้าร่วม (2) อิทธิพลของผู้นำ (3) ความผูกพันกับท้องถิ่น และ (4) ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน ในภาพรวมพบว่า ปัจจัยด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วม เป็นปัจจัยแรกของกระบวนการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับผลการศึกษาด้านปริมาณในภาพรวมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี เป็นผลมาจากปัจจัยด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วม รองลงมาคือปัจจัยด้านความผูกพันกับท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มผู้เลี้ยงวูลานและผู้นำเป็นคนในพื้นที่ก็จะร่วมมือกันพัฒนากลุ่มผู้เลี้ยงวูลานให้รักบ้านเกิดของตนเอง เมื่อมีกิจกรรมการแข่งขันวูลานจะเป็นการสร้างชื่อเสียงให้หมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยได้ข้อค้นพบจากการวิจัยนำมาสู่การวิเคราะห์เพื่อสร้างข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลานเพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของชุมชน

ในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก และเป็นจุดแข็งในการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน ในจังหวัดเพชรบุรี ตลอดมา จึงควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลให้มีระดับเพิ่มมากขึ้น และควรมีการประเมินผลทุกครั้งที่มีการจัด

กิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อให้กิจกรรมการแข่งขันวูลาน เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายและอนุรักษวัฒนธรรมให้คงอยู่เป็นกีฬาพื้นบ้านที่ดำรงสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลาน เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาพื้นบ้านในจังหวัดใกล้เคียงที่มีบริบทคล้ายคลึงกันเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุงแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการแข่งขันวูลานของจังหวัดเพชรบุรีให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกีฬาพื้นบ้านตามวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นเดิม
2. ควรมีการศึกษาถึงผลกระทบด้านสังคมที่มีต่อชุมชนที่มีสนามแข่งขันวูลานตั้งอยู่
3. ควรมีการศึกษาถึงประเด็นผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่สนามแข่งขันวูลานตั้งอยู่
4. ควรมีการศึกษาถึงระดับความพึงพอใจของผู้ที่ไม่มีส่วนร่วมกับการจัดการแข่งขันวูลานในชุมชนที่มีสนามแข่งขันวูลานตั้งอยู่

เอกสารอ้างอิง

- กัมปนาท ทองคอนใหม่. (2563). แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- งามนิจ กุลกัน. (2556). การจัดการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วารสารกระแสวัฒนธรรม, 14(25): 18-30.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). การมีส่วนร่วม แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ประเดิม แพทย์รังสี. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พัทธดนย์ สุภานันท์ และรัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน สัมพันธ์ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการ วิจัย และนวัตกรรม มสธ. (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 2(1): 2-20.
- ภานุพงศ์ มาประเสริฐ. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลบางแก้ว อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- เสาวภา สินสุภา. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ประจวบคีรีขันธ์: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนัก การพิมพ์.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2566). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

Cochran, W.G. (1953). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons.

Cohen, J.M., and Uphoff, N.T. (1980). *Rural development participation: Concepts and measures for project design, implementation and evaluation*. Ithaca, NY: Rural Development Committee, Cornell University.